

Splayed Mind Out - Meg Stuart, Damaged Goods / María Anguera de Sojo

Splayed Mind Out: je herkent het beeld meteen als mogelijk ('van ergens'), en toch is het zien van drie totaal verstrengelde lichamen doortrokken van vreemdheid. Dit spel van *déjà vu* en *jamais vu* kenmerkt tal van andere beelden in Stuarts werk. Die doen nooit surreëel aan: geen juxtapositie van tegengestelden, geen naakte vrouwen in een stationnetje, geen gemakkelijk effectbejag. Op een welbepaalde manier zijn de getoonde lichaamsbeelden altijd heel precies, en dus doordacht: het gaat om conceptuele beelden, om denkbeelden. Niet dat ze een gedachte representeren, integendeel zelfs. Maar de specifieke kwaliteit van deze beelden lijkt ondenkbaar zonder de veronderstelling van zoiets als een beeld-denken bij de maker, het vermogen om beelden door te denken tot aan dat punt waarop hun herkenbaarheid opnieuw verrast, omslaat in vreemdheid - en ook: in 'zachte wreedheid'. Stuarts beeldtaal balanceert inderdaad op de smalle grens die het vertrouwde van het vreeswekkende scheidt. Men kan haar beelden daarom - met Freud - *unheimlich* noemen. De lichaamskunst van Meg Stuart doet dan ook al-

tijd een beetje ongemakkelijk aan. Ze belet de toeschouwer zich op z'n gemak te voelen: hij komt nooit thuis in de voorstelling. Stuarts esthetiek kan om deze reden een affectieve herten. Haar beelden zijn mooi noch lelijk, maar in de eerste plaats geladen; ze raken, ja kwetsen de blik, zonder die echter te schokken: het zijn 'percepten', 'blokken van affecten' (Deleuze/Guattari). Het getoonde kan daarom nooit echt op een veilige afstand worden geplaatst en gecontempleerd. Altijd wordt de kijker mee in het spel betrokken, via beelden die hem tegelijk geruuststellen ('ja, dit ken ik van ergens') en verbazen ('maar wat zie ik dan toch!').

2. Ongemerkt heb ik Meg Stuart in een beeldend kunstenaars veranderd. Haar werk omschrijven in termen van lichaamsbeelden wekt immers de indruk dat ze geen choreografe pur sang, veeleer een beeldenmaker is - zodat de samenwerking met een 'echte' beeldende kunstenaar als Gary Hill voor de hand ligt. Maar is dit soms niet een al te gemakkelijke stelling? Ook over het theaterwerk van bijvoorbeeld Jan Fabre (Troubleyn) of Jan Lauwers

(Needcompany) wordt vaak gezegd en geschreven dat het om een primair visuele vorm van podiumkunst gaat: de tekst staat in dienst van het insceneren van sterke *tableaux vivants*. Het meest opvallende aan deze karakterisering is dat haast nooit wordt duidelijk gemaakt wat nu juist het specifieke van een beeld is, laat staan dat men aangeeft hoe een sequentie in een performance überhaupt als een beeld kan 'werken'. Er wordt gedurig verondersteld dat we al weten wat een beeld of imago is, terwijl zowat elke analyse van de beeld-vorm op het specifieke ervan stukloopt. Is van het beeld wel zoiets als een weten mogelijk?

Misschien is een beeld juist datgene wat zich in een visueel veld - in een kijkruimte - aan een eenduidige talige omschrijving onttrekt. Het valt niet te herleiden tot de spreekwoordelijke optelsom van een aantal eenduidig te beschrijven poses of, op een scène, een bepaalbare reeks van handelingen en bewegingen. Het beeld houdt deze elementen op een altijd specifieke wijze bij elkaar en synthetiseert ze tot... een beeld. De transformatie van een visueel veld in een beeld heeft kortom